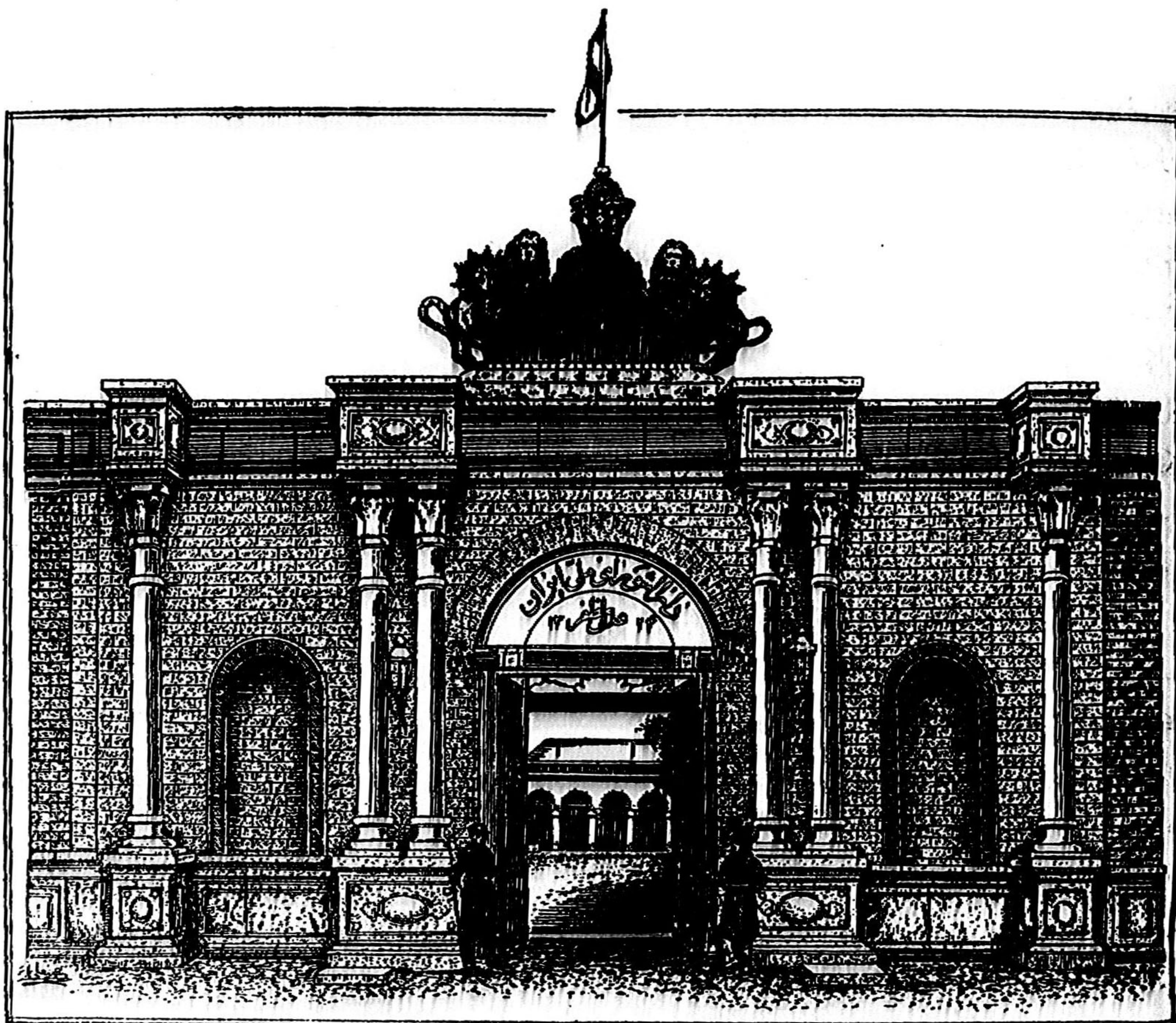

دوره ششم تقنینیه

جلسه	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	شماره
۱۷۸		۱۴۳
تاریخ تأسیس آذر	مندرجات	قیمت اشتراك
۱۳۰۵	فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی	داخله ایران سالانه ده تومان
جلسه يك شنبه ۱۹	خواهد بود	خارجی « دوازده تومان
آذرماه ۱۳۰۶	قیمت تک شماره
مطابق ۱۶ جادی الثانیه	پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در يك شماره منتشر میشود.	يك فرانك
۱۳۴۶ مطبعة مجلس	

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	سؤال آقای حاج آقا رضا رفیع از آقای وزیر مالیه راجع به تشکیل بانک ملی و شکایت اهالی شمال در این موضوع و جواب آقای وزیر مالیه	۲۸۸۵	
۲	سؤال آقای امیر حسین خان از آقای وزیر مالیه راجع به مالیاتی که از طوابعین اربانی در دزفول اخذ میکنند و جواب آقای وزیر	۲۸۸۵	۲۸۸۹
۳	سؤال آقای دیبا از کفیل وزارت امور خارجه راجع به مزاحمت مأمورین دولت شوروی به املاک شاهسونها در سرحد مغان و پیله سوار و جواب آقای کفیل	۲۸۸۹	
۴	سؤال آقای آقا سید یعقوب از آقای کفیل وزارت امور خارجه راجع به تسلیم پرت پهلوی از طرف دولت شوروی و جواب آقای کفیل	۲۸۸۹	
۵	سؤال آقای حقنویس از آقای وزیر مالیه راجع به شاگردان مدرسه فلاح و مساعدتی که بایستی از طرف دولت نسبت بانها بشود و جواب آقای وزیر مالیه	۲۸۸۹	۲۸۹۰
۶	سؤال آقای کازرونی از آقای وزیر فوائد عامه راجع به راه عباسی و کرمان و سایر طرق شوسه و عات تعطیل ساختمان آنها و جواب آقای وزیر فوائد عامه	۲۸۹۱	۴۸۹۳
۷	سؤال آقای حاج میرزا مرتضی از آقای وزیر مالیه راجع به اخذ مالیات سرقتی در کرمان و جواب آقای وزیر مالیه	۲۸۹۳	۲۸۹۴
۸	سؤال آقای یاسائی از آقای وزیر فوائد عامه راجع بکشیدن خط آهن از بندر جز از طریق استرآباد و شاهرود و هم چنین راجع به راه خراسان و جواب آقای وزیر فوائد عامه	۲۸۹۴	۲۸۹۶
۹	قرائت طرح پیشنهادی آقایان نگهبان راجع باصلاح قسمت اخیر ماده ۹۳ نظامنامه داخلی و تصویب دو فوریت آن و مذاکره در اطراف طرح مزبور	۲۸۹۷	۲۹۰۱

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس يك شنبه ۱۹ آذر ماه ۱۳۰۶ مطابق ۱۶ جمادى الثانى ۱۳۴۶

جلسه ۱۷۸

رئيس -- صورت مجلس ابرادى ندارد
(گفتند خير)
رئيس -- صورت مجلس تصويب شد.

(مجلس دو ساعت قبل از ظهر برپاست
آقای پیرنیا تشکیل گردید)
(صورت مجلس يوم پنجشنبه شانزدهم
آذر را آقای بنی سلیمان قرائت نمودند)

وزیر مالیه - دو فقره لایحه راجع بدیون داخلی است که تقدیم میشود و چند فقره لایحه راجع به حقوق اجزاء جزء وزارتخانه ها است برای وراث آنها که در سرکار بادر نتیجه زحمت مرده اند و مشمول قانون استخدام هم نشده اند. آقای امیر حسین خان هم يك سوالی از بنده کرده بودند برای جوابش حاضریم کفیل وزارت خارجه - يك فقره لایحه است راجع به قبرستان کاتولیک ها در اهواز که تقدیم میشود.

رئیس - آقای حاجی آقا رضا رفیع از آقای وزیر مالیه سوالی دارند

وزیر مالیه - حاضریم بفرمائید

حاج آقا رضا رفیع - آقایان مستحضرنده که در اثر انقلابات اخیر شمال گرفتاریهای مردم طوری شده بود که مردم محتاج به يك مساعدتهائی بودند یعنی بکلی امور تجارت در آنجا مختل شده بود مخصوصاً با فشار آن محل هائی که پول قرض میدهند به نجات طوری برای مردم اسباب زحمت شده بود که همیشه عریضجات بمجلس و مقامات صالحه عرض میکردند برای اینکه بانکی در ایران تشکیل شود وقتی هم لایحه بانك بمجلس شورای ملی آمد همه آقایان نمایندگان حس کردند احتیاج مردم ونجار را بیانك و بانك را جزء اساس تجارت و لوازم اولیه میدانستند و با يك فوریت و دلگرمی همه آقایان رأی دادند و بالاخره تصویب شد و از مجلس خارج شد مدتی است تلگرافانی از کابلان و از سایر نقاط شمالی در این خصوص میرسد و همینطور مردم منتظر نتیجه اند که به بینند چه شده يك بانك پهلوی در کابلان تشکیل شده که نا اندازه سبب رفاهیت مردم شده است ولیکن او کافی نیست که مردم را بی نیاز کند من از آقای وزیر مالیه سوال میکنم که در باب این بانك و این لایحه که از مجلس گذشت کی مردم به نتیجه میرسند و کی نتیجه آراء مجلس شورای ملی عاید خواهد شد اگر ممکن است بنده را مستحضر سازند.

وزیر مالیه - لایحه که از مجلس گذشت پیش بینی افتتاح و شروع به تأسیس بانك را برای همین اوان کرده بود متأسفانه بواسطه اشکالی که در موضوع متخصص پیدا شد که بعد مجبور شدیم قانون به مجلس تقدیم کردیم و در مجلس در آن قانون تجدید نظر شد این مطلب به تعویق افتاد زیرا البته آقایان در نظر دارند که یکی از مراد آن قانون تهیه نظامنامه داخلی است که باید برای او نوشته شود و او را هم موکول کرده است به اینکه وزیر مالیه با نظر متخصص این را تهیه کند و بعد به تصویب هیئت وزراء و کمیسیون قوانین مالیه برسد و در حقیقت اساس کار یعنی وجود متخصص مطلب را بیک قدری تاخیر انداخت ولی امروز خوش وقتم که میتوانم در جواب نماینده محترم عرض کنم که نزدیک بعمل است. یکی از متخصصین خیلی معروف آلمان که رای مطالعه در این قضایا چندینست وارد شده در طهران است و با خود بنده مشغول مطالعه کار بانك است شاید تا دو سه روز دیگر آن مأمور متخصص که برای این کار لازم است تهیه کنیم و تلگرافاً خواسته شود و تا بکماه دیگر شروع به کار کنیم و امید وارم که اگر تا بکماه دیگر هم نشود اول سال نو شروع بعمل بشود و مقدمات مهم با کمک آقایان باید بعمل بیاید یعنی کمیسیون قوانین مالیه هم بایستی تسریع بفرمایند که زودتر تمام شود ما هم در نظر گرفته ایم که این کار را زودتر تمام کنیم که مردم هم بتوانند استفاده های کامل از این بانك بکنند

رئیس - آقای امیر حسینخان

امیر حسینخان ابلخان - بنده لازم میدانم اولاً يك مقدمه راجع بسؤال خودم عرض کنم و بعد داخل سؤال خودم بشوم و مقدمه این است که بنده کاملاً با دولت حاضر موافقم و البته این مانع از این نمیشود که بعضی حقایقی که باعث سلب آسایش مردم میشود در اینجا بگویم و جداً از آقای وزیر مالیه تقاضا کنم که

حق الامکان سعی بفرمایند و این قضایا را اصلاح بفرمایند اساساً بنده عقیده دارم اگر چنانچه دولت های وقت يك قدری بیشتر در آسایش مردم توجه می کردند با بکنند لزومی نداشت که يك نماینده بیاید در پشت زببون و از يك وزیري سؤال بکنند که چرا در فلانجا يك مالیات اضافه شده یا نسبت ب مردم تعدی میشود و این يك وظیفه است که هر دولتی و هر وزارتخانه خودش باید این وظیفه را انجام بدهد ولی متأسفانه بعضی اوقات قصور و غفلت میشود و باعث سؤال میشود و حقیقه يك قسمتی از وقت مجلس گرفته میشود سوالی که بنده از آقای وزیر یا وزارتعالیه میکنم راجع باضافه مالیاتی است که در ظرف دو سال اخیر بر طواحين دزفول اضافه شده است اخیراً يك مکتوبات زیادی از طرف اهالی آنجا به آقای اسعد نماینده محترم دزفول و بخود بنده رسیده که اداره مالیه خوزستان اضافه مالیاتی بر طواحين دزفول بسته است که اهالی آنجا قادر به نادیده آن نیستند و علت این اضافه مالیات هم این است که يك قسمت آسیابهای بوده است در کنار رودخانه دزفول که آنها را ساخته بودند و چون بواسطه آب رودخانه آبیاری میشده اند اداره مالیه سابقاً آمده است و يك مالیاتهای بسته است به آنها و گویا نا اندازه هم حق داشته باشد و بنده نمیدانم که در اداره مالیه خوزستان چه منظوری داشته اند که آن اسباب ها را يك تخفیفان داده اند به آنجا که تخفیف داده اند اضافه شده است بر آسیابهای دهات املاک اربانی و غیر اربانی و اشخاص مثلاً ملاحظه بفرمائید که در يك جائی که مالیات خودش را نادیده میکنند مالیات جنسیتش را میدهد مالیات تقدیش را میدهد در جزء جمع هم مطابق صد سال یا دویست سال قبل این مالیات بوده. از دو سال به این طرف آمده اند و گفته اند شما باید يك مالیات هم از آسیابها بدهید میگویند مطابق چه قانونی اگر مطابق جزء جمع است که شما صد سال است دارید

میکرید اگر يك قانونی از مجلس گذشته است ما حاضریم بدهیم و اگر خود سرانه است نگیرید بالاخره مالیه این حرفها را نمیشنوند و اگر آقای وزیر هم موافقت کند یا وزارت مالیه هم موافقت کند و بگوید که این مالیات زیادی است بعضی اعضاء مالیه قبول نمی کنند یا مالیه خوزستان موافقت نمیکند چنانچه نا بحال چندین دفعه وزارت مالیه موافقت کرده است ولی اداره مالیه خوزستان موافقت نکرده است میگوید شاید وزارتخانه افهمیده است در اینصورت مردم حقیقه بلا تکلیف مانده اند چند روز قبل بنده رفته بودم به اداره کل عایدات مملکتی و در آنجا کاری داشتم دیدم دارند قانون ممیزی را تفسیر میکنند در آنجائی که میگوید دولت مکلف است که هر نقطه از نقاط مملکت را بخواد ممیزی کند که مقصود از این هر نقطه چیست؟ یکی گفت که مقصود این است که اگر شش دانك يك دهی را در يك ایالت یا ولایتی ما بخواهیم ممیزی کنیم میتوانیم يك شعبه از این شش دانك را ممیزی کنیم باقی را بگذاریم بحال خودش آن یکی هم گفت بلی نظر قانون گذار هم این بوده است و حال آنکه ما چنین عقیده نداشتیم که هر نقطه از نقاط مملکت را بخوانند ممیزی کنند قصدشان این باشد که در يك بلوك یا يك ایالتی بروند و يك ناحیه پیدا کنند و از آن ناحیه يك دهی را در نظر بگیرند و از آن ده يك شعبه ممیزی کنند. من گفتم تصور نمیکنم که مقصود قانون گذار این باشد این اصلاً عادلانه نیست بالاخره اینکه حاشیه رقم مقصود این بود برای اینکه میگویند که ما آسیدائی را که جدیداً مالیات بسته ایم مطابق قانون ممیزی است میگوئیم آقا جان قانون ممیزی گفته است که شما هر نقطه از نقاط مملکت را میتوانید ممیزی کنید یعنی اگر خواستید ولایات دزفول را ممیزی کنید میتوانید با اگر خواسته باشید يك قسمتی از دزفول را ممیزی کنید حق دارید نه اینکه تمام دزفول را رها کنید و فقط يك آسیاب را ممیزی کنید با باید تمام آن بلوك را ممیزی کنید و الا يك آسیاب را نمیتوانید میگویند مطابق قانون

است که شما بگذرانید اید بنده میگویم شما چرا آن طرف قانون را گرفته اید خوب قانون میگوید هر نقطه از نقاط مملکت را دولت مکلف است بمیزی کند این هر نقطه را شما ایالت مملکت بگیری و ایالت مملکت بگیرد بلوک مملکت را بگیرد چرا از آن طرف گرفته اید و از يك ده يك شعیر میزی می کنید این عدالت نیست بهر صورت مطابق عرایضی که عرض کردم این مالیاتی که امروزه از دو سال باین طرف به طواحین دزفول اضافه کرده اند از روی هیچ قانون و عدالتی نیست مخصوصاً از آقای وزیر مالیه تقاضا دارم عوض این که جواب سؤالات بنده را بدهند (که شاید خیلی هم مطابق با سؤال باشد یا نباشد بنده که نمیتوانم پیش بینی کنم) تشریف ببرند وزارتخانه دوسیه این کار را ببینند اگر دیدند که حقیقه از روی انصاف است که يك مالیات جدیدی يك جائی وضع کنند بنده هم حرفی ندارم ولی اگر مطابق انصاف نیست خواهش میکنم زحمت بکشند و به خوزستان تلگراف کنند که این دفعه قبول کنند و این مالیات اضافه را از مردم نگیرند این است عرایض بنده.

وزیر مالیه - بنده هم اجازه میخواهم که يك مقدمه کوچکی عرض کنم علاوه بر اینکه نماینده محترم فرمودند از موافقین دولت هستند از دوستان شخصی و رفقای قدیمی بنده هم هستند ولی تصور میکنم همان قسمت يك قدری مؤثر در این سؤال شده برای اینکه ایشان هم سؤال فرمودند هم جواب خودشان را فرمودند و هم بنده را نصیحت و هدایت و راهنمایی کردند و بالاخره حاشیه را بردند از سؤال بقانون میزی و بعد هم فرمودند که خوبست جواب ندهی و بروی این کار را تمام کنی و این بالاخره همان طرز رفاقت و دوستی و روابط شخصی است که این را هر وقت هم به بنده میفرمودند اطاعت میکردم ولی چون قضیه سؤال است بنده دو سه کلمه بطور اختصار جوابشان را عرض میکنم و آن این است

بود. الان کمیسیون قوانین مالیه تشکیل شده است. ما هم در آنجا خواهیم رفت برای تعیین این تکلیف و تمام اینها برای این است که این مشکلات بطور کلی رفع بشود البته اینها را باید رفع کرد و بنایستی تصور کرد که اگر موجود است و رفع نشده و این قبیل موارد پیش می آید فقط برای این است که ما مور دولت انجام وظیفه نکرده یا نمی کند بنده عرض میکنم ما مورینی که بدانجام وظیفه میکنند نیستند خیر هستند متأسفانه خیلی زیاد هم هستند ولی این دلیل بر این میشود که این را کلیت داد و گرفت تمام اینها خلاف وظیفه میکنند یا بقول آقا که فرمودند وقتی هم بانها تذکر داده میشود که این وظیفه نان نیست قبول نمیکنند بنده که همچو ما مورینی سراغ ندارم بطور صریح هم عرض میکنم که اگر يك چنین ما مورینی در يك اداره باشد بنده او را بیست و چهار ساعت نمیگذارم باشد خواه کلاه فرنگی سرش باشد خواه نباشد

امیر حسین خان - اجازه میفرمائید؟ عرض کنم حضورتان راجع به طواحین که حضرت والا فرمودند این طواحین جزو املاک شخصی است و همین مالیات طواحین را تحمیل کرده بودند به آب و ملک و خاک که سابقاً از آنها میگرفتند و این چیز جدیدی نیست که در آنجا میخواهند بمیزی کنند بنده عرض میکنم اگر میخواهید بمیزی نکنید باید تمام آن خاک را میزی کنید و علاوه بنده پیش بینی کرده بودم که جواب مطابق سؤال بنده داده نخواهد شد ولی حالا باز مجبورم که این عرض را بکنم که يك اضافه مالیاتی هست که بیچوجه و بموجب هیچ قانونی حق ندارند به این آسیابها به بندند حتی قبل از قانون میزی هم این اضافات را آمده اند و تحمیل کرده اند از آسیابها بگیرند در صورتیکه مطابق هیچ قانونی نیست و من از حضرت والا تقاضا دارم همان طوری که عرض کردم رسیدگی نکنند و در این باب از وزارت مالیه توضیح بخواهند و کاری نکنند که يك عده مردم بیچاره از

این تحمیل و خلاف قانون که به آنها شده است راحت و آسوده شوند و این که فرمودند اگر يك ما مورینی بخواد خلاف حکم من رفتار کند او را منصرف میکنند بنده هم عرض نکردم که خلاف قانون میکنند عرض کردم که ممکن است دو سال به مکاتبه و کاغذ بازی طول بکشد و بالاخره آن مرد که هم مرده باشد و نازه شما کاغذ بنویسد و بالاخره با این ترتیب هیچوقت مملکت آباد نمیشود و اسباب آبادان برای مردم فراهم نمیکند

وزیر مالیه - بنده همانطور که وعده کردم باید مطالعه کنم ولی این مطلبی که فرمودند يك مواد مخصوصی دارد که بنده حالا میخواهم:

ماده اول - از عایدات خالص طواحین ...
مدرس - مالیات علیحده نیست یکی است

وزیر مالیه - آقای مدرس حوصله بفرمائید شما چرا نازکی این قدر عجول شده اید خوب بنده میخواهم قانون را بخوانم این قانونی است که حودنان گذرانده اید من که نگذرانده ام. ماده اول - از عایدات خالص طواحینی که در اراضی اربابی واقع شده و با آب خالصه کار میکنند يك عشر بابت حق الماء دریافت میشود

ماده دوم - از عایدات خالص طواحینی که در اراضی خالصه بنا شده و با آب اربابی گردش میکند يك عشر بابت حق الارض دریافت میشود.

ماده سوم - از عایدات خالص طواحین که در اراضی خالصه بنا شده و با آب خالصه کار میکنند يك عشر بابت حق الارض و يك عشر بابت حق الماء دریافت میشود

ماده چهارم - در مواردیکه دولت مالک تمام آب یا اراضی طاحونه نباشد به نسبت سهمی که مالک است حق الارض و حق الماء مطابق مواد فوق دریافت میشود

ماده پنجم - عایدات خالص عبارتست از فلان. پس باید آقا بکفداری توجه بفرمائید به پیشید این ماده چه میگوید. بنده قطعاً عرض میکنم که اینها مشمول این مواد هستند ...

امیر حسینیخان نیستند
وزیر مالیه - خودتان اظهار کردید رودخانه در
اراضی خالصه خوزستان هست و اینها يك چیز هائی
است كه سؤال و جواب لازم ندارد و مطلب كاملاً
مكشوف است و هر وقت به بنده میفرمودید بهتلاف
عرض میگردم

رئیس - آقای دیبا از آقای کفیل وزارت امور
خارجه سؤالی داشتند ؟

دیبا - سؤال بنده راجع به املاك شاهسونها در
پيله سوار است در سرحد مغان كه از مدتی باین طرف
مورد تعرض و مزاحمت مأمورین دولت شوروی هستند
و مكرر به بنده مراجعه کرده اند بنده هم با وزارت
امور خارجیه مذاکره کرده ام حالا خواستم به بیتم وزارت
امور خارجیه چه اقدامی در این باب کرده و رفع مزاحمت
آنها شده است یا خیر ؟

پاك روان (كفیل وزارت امور خارجیه) - در
نتیجه اقدامات كه اخیراً بعمل آمده است اجازه داده
اند كه شاهسونها در آن اراضی زراعت بكنند

رئیس - آقای آقاسید یعقوب هم سؤالی دارند ؟
آقاسید یعقوب - بنده سؤالی كه از وزارت خارجیه کرده
بودم راجع بماده ده عهدنامه مابین دولت ایران و دولت جمهوری
شوروی بود. در این ماده ۱۰ عهدنامه يك مبادلات
ما بین دولت ایران و دولت شوروی شده بود كه از آن
جمله تحویل دادن پرت پهلوی بود و در این مدت زمینها
داده نشده ولی در این قرار دادی كه اخیراً گذشت در
این باب تصریح کرده است كه پرت پهلوی را تسلیم بكنند
بنده سؤال کرده ام از كفیل محترم وزارت خارجیه كه
آیا در این باب چه اقدامی شده است تسلیم کرده اند یا
خیر ؟ در صورتیکه این مسئله در عهدنامه مودت است
و شش سال است تمام شده و ما هم كاملاً رعایت مواد
عهدنامه را کرده ایم چون عهدنامه پیش ما مقدس است
و علاقه داریم خواستیم به بینم در این باب چه اطلاعی

دارند پرت را مأمورین ما در دست گرفته اند یا خیر ؟
كفیل وزارت امور خارجه - سه روز است کمیسیون
شوروی برای تحویل پرت پهلوی وارد طهران شده است
و با کمیسیون در وزارت فوائد عامه مشغول مذاکره
هستند و همین روزها پرت را تحویل خواهند داد.

رئیس - آقای حقنویس از آقای وزیر مالیه سؤالی
دارید بفرمائید

حقنویس - اگر ما بقدر همین طرز حرکتان و با همین كندی
و بطونی كه در حركت داشتیم باز رابطه اتصالی قائل
بودیم و از مقدمانمان نتیجه میگردیم بنده خیال میگردم
جلو تر از حالا بودیم بیشتر ضررها و نواقص ماسربوط
باین است كه از مقدمه كتر نتیجه میگیریم خبیلی كارها
را میكنیم ولی از آن نتیجه نمیگیریم بیشتر عمرمان
مشغول حرف زدن و مقدمه سازی كردن است ما همه
متفقیم كه این موضوع از مسائل بدیهی است كه در
خبیلی از اصول زندگان ما باید تغییرات داده شود و ما
نشود ما حائز سعادت نخواهیم شد یکی از مسائل خبیلی
لازم تغییر در اصول فلاحی است كه گمان نمیكنم کسی
انكار داشته باشد هر كس كه طرفدار رقی است باید
متوجه این باشد كه ما باید طرز فلاحمان را عرض
كنیم و به فلاحین همه جور تكك كنیم برای این كار
يك قدم هائی برداشته شده مثلاً مدرسه فلاحی دائر
كرده ایم دولت برای این مدرسه مخارجی متحمل شده
است افرادی عمر تلف كرده اند و رفته اند در این
مدرسه تحصیل کرده اند خوب شاگردی كه از مدرسه
فلاحی بیرون آمد برای چه رفته است درس خوانده
است ؟ مملكت از او چه استفاده میخواید بكنند ؟
دولت باید او را عامل تغییر فلاحی قرار بدهد و او
را بفرستد جزو فلاحین كه هم فلاحی را با طرز جدید عمل
بكنند و هم به فلاحین قدیم طرز جدید فلاحی را یاد بدهد
نتیجه مدرسه فلاحی این است. حالا اگر ما از این
كار نتیجه نگیریم حقیقه جز اینکه عمر آن اطفال را

بنام کرده و يك پول هائی تلف کرده و فقط حرف
زده ایم دیگر فائده عاید ما نشده. بنده مطلعم كه
با كردن های فارغ التحصیل مدرسه فلاحی يك تقاضای
بجلی مشروعی از وزارت مالیه کرده اند كه در نتیجه
تخصیساتشان هم خودشان يك فائده ببرند و هم به مملكت
فائده برسند و آن این است كه خواهش کرده اند
در املاك خالصه دولت بآنها آب و زمین بدهند با يك
مقدار مساعدت كه برعابا میداده اند با اضافه يك مقدار
رجه كه آن وجه صرف وسائل فلاحی بشود و آن وجه را
هم سه ساله بپردازند این بود كه خواستم به بینم آقای
وزیر مالیه در این باب چه اقدامی فرموده اند و تا
كنون تقاضای آنها را اجابت فرموده اند یا خیر ؟

وزیر مالیه - بنده آنچه استنباط میكنم از فرمایشات
نابنده محترم این است كه میخواهند بدانند وزارت مالیه
راجع به شاگرد های فارغ التحصیل مدرسه فلاحی آیا
ساعات میكنند یا نه ؟ عرض میكنم بطور كلی مساعدت حاصل
كند و خبیلی از شاگردان فارغ التحصیل مدرسه فلاحی
در اداره خالصجات مشغول كار هستند. این قسمت اخیری
كه فرمودند آنها تقاضا دارند بآنها آب و زمین با يك
شرایطی داده شود این مطلب البته با يك مقدمانی كه
خود آقا هم تصدیق دارند كه این مقدمات باید بعمل آید
برورد هیچ اشكال و زحمتی از طرف وزارت مالیه نخواهد
بود. منتهی آن مقدمات باید فراهم شود و البته خود
ما هم راههایی میكنیم برای اینکه این مقدمات زودتر
فراهم بشود و البته حاضر هم هستیم مساعدت بكنیم

رئیس - آقای محمد رلی میرزا
محمد ولی میرزا - يك طرحی بود كه مدتی قبل تهیه
شده بود و با مضاء جمعی از آقایان هم رسیده بنده میخواستم
آن را تقدیم مقام ریاست بكنم راجع است بواگذاری
ارواحناهایی كه در شهر تبریز است به بلدیة شهر تبریز

رئیس - راجع بدستور دو فقره پیشنهاد است.
حاج میرزا مرتضی - بنده هم دو فقره سؤال کرده ام
وزیر مالیه - بنده راجع بدستور عرض دارم و میخواهم
تقاضا كنم كه آقایان موافقت بفرمایند لایحه عوارض
بندری كه مدتی است از کمیسیون قوانین مالیه گذشته
و خبرش هم طبع شده است جزو دستو باشد زیرا این
مسئله فوریت دارد و این قانون هم دو شوری است باید
تسریع كرد كه زودتر تمام شود چون طرف احتیاج است
وزیر فوائد عامه - سه فقره لایحه است كه تقدیم
مقام مجلس شورای ملی میكنم یکی راجع به امتداد دو
خط راه آهن حدود كيلان است كه اجازه داده شود
آن دو خط امتدادی تكمیل شود و مخارجی هم كه بر
طبق قرار دادی كه خود مستأجر کرده بمهدد خود مستأجر
است كه بعمورد بحث و شور واقع میشود و یکی راجع
به بكنفر متخصص بیطار است كه برای مؤسسه دفع آفات
حیوان تقاضا شده اجازه مرحمت شود كه استخدام شود
و يك فقره هم راجع به امتیازاتی است كه در خصوص
چراغ برق و سایر چیز هائی است كه باید اجازه داده
شود.

آقاسید یعقوب - نماینده فوائد عامه چرا در کمیسیون
نمی آید ؟

وزیر فوائد عامه - علت نیامدنش این بود كه چون
بیات پدرش فوت کرده بود از این نقطه نظر چند روز
گرفتار بودند و خود بنده هم مشغول تهیه این لوازم بودم
و البته حاضر شده و باز هم حاضر خواهیم شد در جلسه
قبل بكنفر از نمایندگان محترم راجع به راه و بكنفر
راجع به جنگل فرمایشاتی فرموده بودند راجع به راه
البته تصدیق میفرمایند كه در این مدت آن پولهایی كه
تخصیص داده شده بود برای راه سازی بقدر كفاف مصرف
رسیده و البته در این موضوع اگر هم يك واقعه باشد تكمیل خواهد
شد ولی باید تصدیق بفرمائید كه در این مدت مدید آنطوری
كه بایستی دقت شود از طرف مأمورین طرق دقت نشده

است چنانچه در این مسافرتی که بنده رفتم کاملاً مشاهده کردم و امیدوارم با توجه اعلیحضرت و کمک اهالی محترم و مجلس مقدس انشا الله آن طوری که منظور است موفق شوم و راه را اصلاح کنیم. راجع به جنگلات هم بنده چیزی در این موضوع عرض نمیکم. شاید از طرف اداره راه آهن يك اشتباهانی در مورد اعلان شده باشد و البته این اشتباه رفع خواهد شد و اگر منظور نماینده محترم مازندران این بود که در مجلس این مطلب مذاکره شود بنده تصور میکنم که اگر بخود بنده مراجعه کنند این قبیل مذاکرات زودتر حل خواهد شد و هرگاه فرمایشی داشته باشند راجع به راه آهن و اینها با مراجعه بخود بنده زودتر حل خواهد شد زیرا چند روز باید در مجلس مطرح شود و بنده بعد در روزنامه بخوانم و آنوقت بالاخره يك جواب فور مالیته عرض کنم. بنده صریح عرض میکنم اگر کسی تباہی کرده باشد یا سرقتی کرده باشد بدون هیچ ملاحظه به بنده اظهار کنند و بنده هم بدون هیچ ملاحظه که این بسته بيك دسته یا يك جایی است مختلس هر کس باشد یا تباہ کرده باشد بطور حتم او را خارج خواهم کرد.

آقا سید یعقوب - بعد از محاکمه بفرمائید

وزیر فواید عامه - در این صورت بهترین وسیله برای اینکه نتیجه گرفته شود این است که در این قضایا به بنده مراجعه کنند و بنده هم اطمینان میدهم که بدون هیچگونه ملاحظه او را اخراج خواهم کرد.

رئیس - آقای کازرون از آقای وزیر فواید عامه سؤالی داشتید قبلاً اطلاع داده اید؟

کازرون - بله

دادگر - بنده عرض دارم

رئیس - (خطاب به آقای کازرون) بفرمائید

کازرون - بنده راستی و صمیمانه خیلی مطمئن و امیدوارم که بواسطه جدیت و صمیمیتی که وزیر محترم

فواید عامه دارند میخواهند مستقیماً در خط اجراء وظائف خودشان وارد شوند و هیچ ملاحظه هم نخواهند داشت و نظر دارند که کارها در مجرای قانونی خودش بچربان افتد و بعد از این اسباب نگرانی بر خلاف گذشته پیش نیاید. موضوعی را که بنده میخواهم سؤال کنم راجع است به راه بندر عباس به کرمان که بعقیده بنده (و البته سایر آقایان نمایندگان هم کاملاً مستحضرنند) فوق العاده مهم است. اصولاً البته تصدیق می فرمائید که نهیه تسهیلات و وسائل حمل و نقل بایستی در حدود بنادر باشد. بجهت تسهیل تجارت و از دیوار صادرات و تسهیل حمل و نقل و واردات و غیره و مخصوصاً نظر باین که دولتهای وقت توجهی بقسمت جنوت ایران نکرده اند مثل اینکه معامله ایران دومی شده است نسبت بجنوب ایران و نسبت به خلیج با این که بسیار بدآب و هواست و زندگی آنها خیلی مشکل است. يك مردم بدبختی در نهایت سختی و شدت در آنجا زندگان میکنند و حفظ سرحدات را میکنند و بالاخره وسیله زندگان مردمان داخلی مملکت را آنها تهیه میکنند حقیقه باید توجه فوق العاده نسبت بآنها کرد اصل موضوعی را که میخواهم سؤال کنم راجع به قانون است يك قانونی بالغاء باج راه از مجلس گذشت و قریب شش میایون تومان بر مردم تحمیل شد و مردم هم با کمال میل و رغبت قبول کردند و چنانکه آقایان سابقه دارند هیچکس او امتناع نکرد و از هیچکس اظهار عدم رضایتی نشد چرا بجهت اینکه در تلو وضع این مالیات تصویب شده بود که بمصرف اصلاحات مملکت خواهد رسید که از جلای آنها راه خواهد بود و بنده اطلاع کامل دارم که بر طبق تشخیص وزیر محترم مالیه در سال ۱۳۰۵ هشتاد و پنج هزار تومان و در سال ۱۳۰۶ همین مبلغ که مجموعش صد و هفتاد هزار تومان باشد و جوهی بود است که قانوناً بایستی بمصرف راه از بندر عباس بکرمان شود و از این مبلغ قریب نیمی هزار تومانش هذبه السنه گویا بمصرف راه رسیده

و دوازده هزار تومانش هم سنه گذشته حالا این راه ها که ساختند از روی ناحیه بندی آبا متعلق و مشمول آن قانون میشود که منتسب شود براه عباسی یا خوب راهی ساخته شده بآن کار ندارم اما هفتاد هزار تومان که از صد و هفتاد هزار تومان خارج شد بود و هشت هزار تومان باقی است. بنده مکرر از سنه گذشته با اینطرف با وزارت فواید عامه چه کتباً مذاکره کرده و چه حضوری و شفاهاً مذاکره کرده ام همه وقت اطمینان کامل وسند داده اند که مشغولند مخصوصاً قسمت اخیر قبل از اینکه آقای امیر لشکروزی فواید عامه شوند خطوط و مکاتبی در دست است که گفتند مشغولند بالاخره ورنوس در آنجا بود و مشغول انجام وظایف بود بعلاوه بر علیه بنده يك تلگرافی کرده بودند در جرائد که با وجود اینکه دولت مشغول راه سازی است تو چرا اظهار کردی که راه نمیسازند و لکبه بعدم علم خودت کردی و من منفعل شدم که خوب بارند راه میسازند بنده دیدم راه میسازند حق با آنها است اما بلافاصله تلگراف رسید از بندر عباس که تعطیل کردند دیگر راه نمیسازند و بنده هم اطلاع دارم که دستگاه را برچیده اند و راه را معطل گذارده اند بنده عرض میکنم اگر چنانچه این راه در زمستان ساخته نشود در تابستان ممکن نیست. در زمستان گذشته بدلائلی برگذار کردند و همینطور گذشت تا زمستان تمام شد تابستان هم عذر موجه داشتند حالا هم زمستان است اگر برچینند میبایست سنه آتی و البته نه قانوناً نه اخلاقاً نه سیاستاً نه وجداناً بایستی يك همچو راهی که تأثیر دارد در بلوچستان در کرمان و يك قسمتی از فارس يك قسمت از خاک افغانستان (که تمام این نقاطی که اسم بردم باید مال التجاره شان از این راه وارد بندر عباس بشود و از آنجا صادر بشود) و همچنین خراسان بایست تعطیل شود. بچه دلیل باید تعطیل شود. همینقدر میخواستم استدعا کنم که اطمینان کامل بدهند که سرراً مأمورین مشغول تسطیح راه خواهند شد. يك نکته دیگری

تذکر میدهم که راه عباسی از کرمان يك مقدار زیادیش تسطیح شده فقط تعمیر لازم دارد یعنی از کرمان بکوهستان و از عباسی بکوهستان و بکقسمت هم از کوهستان (که در يك موقع بسیار بد زشتی آنها برای يك امر مشوم نا مشروعی تسطیح شده) حالا تعمیر لازم دارد قسمتی که مانده يك قسمت از کوهستان است که باید تسطیح شود و بنده تصور میکنم که بجای نود و هشت هزار تومان پنجاه هزار تومان برای تسطیحش کافی است و بنده هیچ دلیلی برای تأخیرش نمی بینم.

وزیر فواید عامه - راجع به راه بطوریکه نماینده محترم فرمودند و بنده تحقیقات کردم همینطور که میفرمائید تصدیق میکنم که راه را تعطیل کرده اند و علت تعطیل این بود. که چون در ابتدای امر بواسطه عدم اطلاع بيك بودجه صحیحی تشکیلات غیر صحیحی داده اند برای تسطیح و شوسه نمودن راهها و شروع کرده بودند بشوسه کردن یعنی يك میزای را برای خودشان در دست گرفته بودند که ما فوق آن بودجه بوده است که بایستی از مردم بگیرند و بمصرف راهها رسانند حالا که آخر سال شده و محاسبات رسیدگی شده می بینیم که محلی باقی نمانده و میخواستند يك قسمت از عملیات را موقوف بکنند ولی در ضمن اطمینان میدهم با تشکیلاتی که در نظر گرفته شده و بودجه که با وزارت مالیه در نظر گرفته شده و مساعدت فرموده اند در ابتدای سال آتی شروع میشود و کلیه نواحی که نیمه کاره مانده و همینطور نواحی دیگری که شروع نشده شروع و تمام خواهد شد

کازرون - بنده عرض میکنم که البته نمیتوانم به بیم دروزار نجانها رتیب تشکیلاتشان چیست و چطور پولها را تقسیم کرده اند نظر بنده به قانون است بنده عرض کردم بر طبق قانون هشتاد و پنج و هشتاد و پنج صد و هفتاد هزار تومان بر طبق تشخیص وزارت مالیه معین شده است برای تعمیر راه از عباسی بکرمان آیا میفرمائید صد و هفتاد هزار تومان کمتر است؟ آیا میفرمائید این پولها تمام شده و دیگر محلی ندارد اگر اینطورها است

بنده متقاعد می‌شوم. ولی اینطور نیست بنده استدعا میکنم از آقای وزیر محترم فواید عامه بنده هم شرفیاب می‌شوم بفرستند دوسیه را بیاورند صورت مخارج را بیاورند اگر صد و هفتاد هزار تومان که عرض میکنم کمتر است بفرمائید قبول میکنم اگر صد و هفتاد هزار تومان است و تمام خرج شده البته بنده هم حرفی نخواهم داشت ولی در صورتیکه اینطور که بنده عرض میکنم تمام خرج نشده و تقریباً هشتاد هزار تومان از این پول اختصاصی که قانوناً ممکن نیست جای دیگر خرج کرد باقی باشد دیگر دلیل ندارد تعطیل کنند.

وزیر فواید عامه - ممکن است تشریف بیاورند و زارخانه

رئیس - آقای حاج میرزا مررضی

حاج میرزا مررضی - بنده کلاً اینکه سابقاً عرض محترم آقایان رساندم اعضاء مالیه کرمان يك ماليات جدید الاختراعی در کرمان از اصناف شروع کرده اند میگیرند و تلگرافات مفصلی هم توسط بنده بوزار مالیه کرده اند و بنده شخصاً بوزار مالیه دادم و جواب مرحمت فرمودند و آن مالیات مستغلات است که از سر قفلی مطالبه میکنند همه آقایان مسبقاً در طهران در سایر ایالات و ولایات سر قفلی است که سر قفلی يك امر موهومی است يك چیزی است که میگویند چون من اینجا مدتی است نشسته ام حق اولویت دارم اعضاء مالیه با کمال سختی و تشدد مشغول شده اند در کرمان مطالبه این مالیات را برخلاف قانون از مردم میکنند در صورتی که اگر دولت بخواهد مالیات وضع کند باید با تصویب مجلس شورای ملی آن مالیات را از مردم بگیرد و الا برخلاف قانون است و باید دولت جلوگیری کند چندین دفعه بنده خدمت آقای وزیر عرض کردم جوانی ندادند. در يك موقعی فرمودند که این سر قفلی در کرمان هست فرق دارد با سر قفلی جاهای دیگر. بنده نفهمیدم فرقش با جاهای دیگر چه چیز است سر قفلی يك عنوانی است

که در همه جا مرسوم است در طهران می گیرند در آذربایجان میگیرند در سایر نقاط میگیرند در اینجا ملاحظه بفرمائید تمام آقایان نمایندگان طهران و ایالات و ولایات مسبقاً هیچ جا دیده اند که مالیات سر قفلی بگیرند؟ فقط در کرمان شروع کرده اند و با نهایت شکنجه و سختی از اصناف يك مبلغی میگیرند و آنها هم هر چه داد میزنند بجائی نمیرسد استدعا میکنم از آقای وزیر مالیه در این خصوص اگر اطلاعی دارند یعنی اگر امری فرموده اند که این مالیات را متروک بدارند که هیچ و اگر نیست خواهش میکنم يك تلگرافی بفرمائید که این مالیات را آنچه گرفته اند پس بدهند و اگر نگرفته اند موقوف. المطالبه بگذارند.

وزیر مالیه - همانطور که نماینده محترم اظهار کردند سابقاً در این باب به بنده مراجعه کردند و تلگرافاتی هم از کرمان به بنده رسیده بود خودشان هم تذکر دادند و بنده خدمتشان عرض کردم که این عنوان سر قفلی که در کرمان هست شبیه به سر قفلهایی که در جاهای دیگر هست نیست و باین جهت است که يك اختلاف نظری پیدا شده است این را صاحبان دکانين يك عوائدی هست که اسمش را سر قفلی میگذارند (دیگران یعنی اداره مالیه این را يك عوائدی تصور میکنند و عنوان سر قفلی را برای کلاه سازی گذارده اند در همان وقت بنده اطلاعات خواستم راپرنهایی از آنجا رسید آقای روحی نماینده محترم هم در این باب بوزاران مالیه مراجعه کردند و بنده از ایشان خواهش کردم که خودشان در این باب مذاکره کنند با اداره مربوطه و کمان میکنم یعنی اینطور اطلاع دارم که قضیه يك صورتی که طرفین یعنی هم اداره مالیه هم مردم راضی شده اند حل شده.

حاج میرزا مررضی - عرض کنم مردم راضی نشده اند اگر اطلاعی داده اند بحضور عالی بنده تکذیب میکنم مردم راضی نشده اند باز شکایت دارند. دلیل بر این

هم مکانی است که به بنده رسیده اگر میل دارند خدمتشان تقدیم کنم. اما اینکه بفرمائید این سر قفلی با جاهای دیگر فرق دارد عرض میکنم هیچ فرقی ندارد همین عنوان است حق اولویت است و يك چیزی است که آن شخص که مدتی در این دکان نشسته میگوید من يك اولویت دارم و من این حق را اجاره میدهم و این يك اصطلاحی است و اصناف رفتار میکنند ابتدا فرقی با سایر جاها ندارد اگر در جاهاي دیگر رسم است و میگیرند خیلی خوب از کرمان هم بگیرند ولی چون هیچ جا سابقه ندارد خوب است قدغن کنند این مالیات را بگیرند.

رئیس - آقای باسائی

باسائی - سؤال بنده از آقای وزیر فواید عامه راجع بدو موضوع است بطور اختصار عرض میکنم اگر خاطر نمایندگان مستحضر باشد وقتی که دولت میخواهد از مجلس اجازه بگیرد برای کشیدن خط آهن يك نقشه هم ما دادند و گفتند مطابق این نقشه از این خطوط خط آهن میگذرد و آن نقشه را بنده هم دارم آقایان هم شاید داشته باشند نقطه نظر هم این بود که خط آهن از بندر جز بیاید باسترآباد و شاهرود از آنطرف بطهران بچه نظر یکی اینکه از کنار صحرای ترکمن بگذرد از نظر سوق الجیشی و جهات نظامی و یکی هم راه مشهد بطهران هم نزدیک شده باشد که در آنجا مشهد نزدیکتر شده باشیم و هم بان جبال مرتفعه شاخه بر نخورند و تونل بان زیادی لازم نداشته باشد. جهات عدیبه ذکر میگردند بجای اینکه خط آهن از این خط کشیده شود البته مهندسین هم میبایست بروند نقشه بردارند تحقیقات بکنند خطوطی که در این قسمت فرض میشود بالاخره از سه راه یا چهار راه بیشتر نیست يك خط از راه مازندران میآید به فیروز کوه و از فیروز کوه میآید به خوار و همین يك راه هم از بندر جز بیاید بدامغان و از دامغان به سمنان. يك راه هم از بندر جز باسترآباد و شاهرود و طهران این سه

خط طرقی است که فرض میشود ولی البته باید اسرع طرق و اسهل و انفعش را در نظر گرفت. کوناه زمین راه و سهلترین راه را باید در نظر گرفت و البته منافع عمومی راه را باید در نظر گرفت و آنوقت دولت تصدیق کنند که شما مطابق تشخیص مهندسین از این خط باید عبور کنید نه از آن خط یعنی دولت مرجعاً برای انتخاب یکی از این طرق بعد از يك تحقیقات و مطالعاتی ذکر کنند. در نتیجه تحقیقات که بنده کردم این آقایان امریکائی در این مدت معلوم نیست کجا را نقشه برداری کرده اند يك راهی که قبلاً شاید در دوره استبداد هم مطابق اطلاعاتی که بدست آورده اند و اسهل طرق هم همین است راهی است که از بندر جز می رود باسترآباد و از باسترآباد کسج میکنند حاشیه صحرا و يك دهنه است معروف بدهنه تنگ سوراخ که ترکانهائی که می آیند بخراسان از آن راه می آیند به میامی و همه جا مسطح است و هیچ تونل نمیخواهد در شبکه هم می رود آقایان مهندسین نقشه اند باز دیدند که يك همچو راهی هست و بالاخره آوردن از مازندران بان طرف عراق و گذراندن از این جبال شاخه کارسبلی نیست مخارج زیادی میخواهد تونلهای زیاد میخواهد اگر ما يك راهی داشته باشیم که محتاج بتونل های زیاد باشد تصدیق بفرمائید آن راه را باید تغییر داد بملاوه اتصال طهران مشهد را هم در آنجا باید ملاحظه کرد يك راه راهی است که از بندر جز میآید باسترآباد و می آید به کتل زرین گل و از آنجا به بسطام و شاهرودان راه هم ارتفاعات زیادی ندارد ولی آن تحقیقاتی که باید در اطراف آن بکنند مهندسین نکرده اند همینطور يك کردنی کرده اند مثل اینکه قصد انشائی نبوده است يك راه هم راهی است که مسعود الملک هزار جریبی امتیازش را گرفته بود و اقصر طرق یعنی اقصر راه بندر جز بطهران و اسهلش همان راه است برای اینکه در نزدیکی بندر جز يك اراضی است معروف به شهر

خرابه حالا که بحر خزر شروع کرده آبش با این برود آثار این شهر ظاهر شده است آن محل موسوم است به باقو و مسعود الملک بموجب امتیازی که گرفته است راه از بندر جز نا باقو را تسطیح کرده است. در نظر داشتند که از باقو بیاید بیک نقطه که معروف است به میل رادکان و این یک قضیه است که در غالب نقاط این مملکت یک میلهائی است معروف به میل رادکان و گویا در خراسان هم هست بین دامغان و بندر جز نقطه است میل مرتفعی است معروف به میل رادکان از آنجا میآید به چمنی که معروف است به چمن ساور و از آنجا می آید بدامغان و مطابق تحقیقاتی که بنده کردم آنجا هم تونل نمی خواهد راه بندر جز بدامغان از این طریق چهارده الی پانزده فرسخ است یعنی اقصر راه درنا بعراق همین راه است یعنی از این رشته جبال البرز شما یک جائی ندارید یک بندری که باین نزدیکی وصل شود بیکی از شهرهای مرکزی. بنده موضوع سؤال این بود که آیا وزارت فواید عامه در این قسمت اراضی که بنده عرض کردم بوسیله مهندسیین خط آهن تحقیقات عمیق کرده اند و میتوانند توضیح بدهند که چه خطی را از این خطوط انتخاب میکنند و کدام یک از این خطوط ارجح است و جهات رجحان و مزیتش را میتوانند توضیح بدهند یا خیر؟ سؤال دیگر بنده راجع براه خراسان است. راه سازی خراسان را همانطور که آقای کازرونی و سایر رفقا اظهار کردند مدتی است شروع کرده اند از فیروزکوه راه سازی میکنند بشاهرود و اتفاقاً راه را هم خوب ساخته اند ولی تصدیق باید بکنند وزارت فواید عامه که این راه راه خراسان نیست چرا برای اینکه این کتلهای جاجرود از آنجا بجائی که موسوم به دله چای و پل فردوسی است و از آنجا به کرده که معروف است به کرده دیو سفید اینها یک کرده های خیلی بزرگی است و کامیون رد نخواهد شد انومبیلهای بارکش از آنجا نمیتواند برود

باسترآباد به راه خراسان و یک طرف هم مازندران بالاخره دامغان و استرآباد و شاهرود و اینها علاقه شان به بنادر مازندران است در حکم مازندران حساب است از عوائد سرخس و لطف آباد و در جز باسیستان و دزداب معنی ندارد خرج دامغان بشود عوائد سرحدی شمال میبایستی خرج آن ناحیه بشود. در هر حال بنده سؤال این بود که آیا برای خوار و ررامین اقدامی کرده اند خیالی دارند که این راه در آئینه نزدیکی شوسه شود یا نه؟ نایباً راه دامغان به بندر جز که مقدمه عرض کردم در نظر دارند شوسه شود؟ و این بیست هزار تومان که مسعود الملک خرج کرده است و آن راه را ساخته است آیا از بین خواهد رفت؟ راه شاهرود باسترآباد که سی هزار تومان مردم استرآباد و شاهرود اعانه داده اند و خرج شده و همینطور راه نیمه کاره مانده آیا در نظر دارند که این راه را بسازند و تسطیح کنند و عبور و مرور بین استرآباد و شاهرود تسطیح شود یا خیر بعلاوه از نقطه نظر نظامی و سوق الجیشی تصدیق میفرمائید راه بندر جز باسترآباد و شاهرود هرچه زودتر شروع شود و طهران اتصال تام و تمام به صحرای ترکمن پیدا کند بهتر است

وزیر فواید عامه - اینکه راجع بقسمت راه آهن و عملیات مهندسیین سؤال فرمودند البته تا عملیات مهندسیین تکمیل نشود و خطوطی که از آن نقطه باید خط آهن عبور کند تعیین نشود قطعاً جواب نمیتوانم بدهم و مهندسیین مشغول هستند چرنتسکی در یک نقطه و باز هم که مهندسیین وارد شوند در نقاط دیگر مشغول هستند و در یک قسمت شاید زودتر تمام شود و بعد از آنکه تمام شد البته بنظر نمایندگان خواهد رسید راجع به قسمت راه فرمودند اولاً راه بطور قطع باید ساختمان شود ولی تصدیق میفرمائید که همه را دفعه با این پولی که تخصیص داده شده به راه نمیشود شروع کرد ولی چیزی که اینجا فرمودند قابل توجه است آن مسئله تقسیم نواحی است

اگر در این موضوع چیزی بنظر مبارک رسیده است این است که از نقطه نظر تقلیل بودجه طرق چهارده ناحیه را تقلیل دادند و برای اینکه مهندسیین و مباشرین کم شوند و آن ناظر خرج و تحویلداران و چیزهایی که درست کرده بودند از بین برود این طور تشخیص داده شد که نواحی از چهارده ناحیه تقلیل داده شود تا هم جریان کار سرعت پیدا کند و هم بودجه تقلیل شود و در سایر ترتیبات هم اقدامات لازمه خواهد شد.

رئیس - (خطاب بوزیر مالیه) پیشنهاد آقای وزیر مالیه چه بود.

وزیر مالیه - راجع بدستور بود بنده تقاضا کردم لایحه مربوطه بعوارض بندری مطرح شود خوب است آقایان هم موافقت بفرمایند

رئیس - دو پیشنهاد دیگر هم رسیده است. پیشنهاد آقای محمد ولی میرزا.

(مضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم کنترات مسیو هفمن جزو دستور شود.

رئیس - پیشنهاد آقای روحی

(باین کیفیت خوانده شد)

پیشنهاد میکنم لایحه استخدام مسیو هفمن متخصص نقشه برداری مقدم بر دستور باشد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - عرض میکنم الان در جلسه خصوصی یک مسئله مذاکره شد، خوب است اول آنرا مطرح مذاکره قرار دهند وقتی که تمام شد آنگاه کنترات هوفمان را مطرح کنند و بنده هم موافقم غرض این است که این مقدم باشد. زیرا کار مجلس باید بجهت بیفتد.

رئیس - آقای ضیاء هم یک پیشنهادی کرده اند

(باین عبارت خوانده شد)

پیشنهاد میشود که طرح پیشنهادی راجع به تفسیر قسمت اخیر ماده ۹۳ نظامنامه داخلی مربوط با انتخاب کمیسیون‌ها می باشد و تقدیم مقام منبع ریاست شده است در درجه اول جزو دستور شود

جمعی از نمایندگان - صحیح است - مخالفی ندارد.

رئیس - رای گرفته میشود باین پیشنهاد. آقایانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند.

(عده زیادی قیام کردند)

رئیس - تصویب شد.

کفیل وزارت پست و تلگراف - بنده مختصر لایحه داشتم برای تقاضای اعتبار متحرک برای پرداخت حقوق اعضاء تلگرافخانه و پستخانه چون خیلی مختصر است تقدیم می کنم و تقاضا دارم قرائت شود و به کمیسیون مراجعه شود.

بعضی از نمایندگان - بعد از دستور.

(طرح پیشنهادی آقایان نمایندگان بشرح ذیل

خوانده شد)

اهمیت نظامنامه داخلی مجلس بر نمایندگان محترم پوشیده نیست و معلوم است که عملی و سهل بودن نظامات مجلس در وضع قوانین ...

بعضی از نمایندگان - اصل ماده قرائت میشود

(اینطور خوانده شد)

بنا بر این اعضاء کنندگان عجالاً تغییر قسمت اخیر ماده ۹۳ نظامنامه داخلی را که بعد از جلسه در انتخابات مجلس عمومی بغیر از انتخابات هیئت رئیسه بطریق ذیل عمل میشود. واقع است با قید دو فوریت بنحویذیل پیشنهاد میمائیم: قبلاً پنج نفر از نمایندگان برای استخراج آراء بقرعه معین میشوند و بعد هر يك از نمایندگان حاضر در جلسه ورقه رای خود را در پاکت و در ظرفی که پیشخدمت مخصوص نزد او میآورد گذارده و پس از اختتام اخذ آراء نمایندگانیکه بقرعه تعیین شده اند در

خارج از مجلس استخراج آراء نموده نتیجه را بر رئیس در مجلس اعلام مینماید

بعضی از نمایندگان - کسی مخالف نیست.

رئیس - رای گرفته میشود بفوریت قسم اول.

آقایان موافقین قیام فرمایند.

(عده زیادی قیام کردند)

رئیس - تصویب شد. فوریت قسم دوم. مطرح

است. مخالفی ندارد (گفته شد خیر) رای گرفته میشود بفوریت قسم دوم. آقایانیکه موافقند قیام فرمایند.

(جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد.

(ماده پیشنهادی مجدداً بشرح سابق خوانده شد)

رئیس - آقای روحی

روحی - مخالفم

رئیس بفرمائید

روحی - غرض بنده از نقطه نظر مخالفت با این

پیشنهاد و این ماده نیست و بنده این ماده را خیلی لازم میدانم ولی تصور میکنم محتاج بیک اصلاحاتی است اولاً میگوید که پیشخدمت ظرف را میآورد. شش تا ظرف است. اینها را چگونه میآورد؟ یکی را روی سرش میگذارد یکی روی شانه اش (همه بین نمایندگان) اجازه بفرمائید این را آخر بچه ترتیب باید معین کنند باید این مسئله تصریح شود. که اولاً کی میآورد. و ابتداء از چه کمیسیون شروع میشود. بعد کدام. بعد چه و دیگر اینکه مجلس در آنحالت چه صورتی خواهد داشت آیا مذاکرات ادامه داده خواهد شد. یا تعطیل می شود برای رای گرفتن این قسمت باید اصلاح شود و همینطور در يك قسمت دیگرش هم محتاج باصلاح است و الا بنده خودم اعضاء کرده ام و موافقم

رئیس - در آن قسمت اول که فرمودند يك پیشنهادی

آقای فهیمی داده اند که در موقع قرائت میشود

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - موافقم

رئیس - بفرمائید

شریعت زاده - نظر بنده این است که در این پیشنهاد اشکالی وارد نیست زیرا در طرز رای دادن سوابق عمل بدرجه ایست که اشکال و تغییری بنظر نمیرسد. و بدیهی است برای هر کمیسیون يك ظرف معینی لازم است و نام آراء را در يك ظرف نخواهند ریخت اینها يك مسأله است که بطور واضح چندین سال است مجلس با آن عمل میکند و بالاخره لزومی ندارد که نا آن ترتیبات را تغییر بدهیم پیشخدمت ظرف را میآورد و ما هم رای میدهیم و ممکن است مذاکرات هم ادامه داده شود. و اشکالی هم بنظر نمیرسد.

رئیس - آقای رفیع

یکی از نمایندگان - نیستند

رئیس - آقای کازرونی

کازرونی - اصولاً بنده موافقم که باید اصلاحی در این باب شود ولی در طرزش بنده عریضی دارم که حالا بعرض مجلس میرسانم. اولاً اینکه میفرمائید ظرف را پیشخدمت میآورد. بنده عقیده ام این است مثل انتخاب هیئت رئیسه ظرفی که در آن آراء باید ریخته شود خوب است بگذارند روی زیربوم. و وکلاء هم آراء خودشانرا در آنجا بیندازند و این ترتیب بهتر از این است که آراء پیش خودشان باشد و ظرف را بیاورند جلوشان و آنوقت بیندازند نوبی ظرف برای اینکه بدانند مقصود بنده چیست عرض میکنم قانون گذار همیشه اصل بدیعی را باید رعایت کند و اگر این نظر رعایت نشود ممکن است مثلاً بعد از آنکه ظرف را آوردند بنده دو ورقه در دست داشته باشم و دو پاکت در دستم باشد هر دو را در ظرف بیندازم. پیشخدمت هم که مأمور تقیبات نیست بلکه تمام حواسش متوجه این

است که زودتر رای را از آقایان وکلاء بگیرد نگذرد. پس برای اینکه این تصور در میان نباشد خوبست نظر بنده را مراعات بفرمائید این یکی. ثانیاً اینکه عرض میکنم این قانون نباید عطف بماسق شود. آقایان مستحضرنند قانون که ما راجع به مختلسین گذرانندیم در هیچ جای دنیا اختلاس مأمورین دولت را موکول بمرور زمان نمیکنند بلکه همیشه باقی است و همیشه باید کاملاً و بشدت تعقیب شوند - حالا غرضم این است که این قانون را هم نمیشود مثل آن عطف بما سبق کرد. و چنین بنائی برای آتیه نباید گذارد.

رئیس - آقای دادگر

(از مجلس خارج شده بودند)

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - اگر مطابق نظر نماینده محترم در موقع انتخاب کمیسیونها ما عمل کنیم آن منظوری که ما از اخذ آراء داریم که مجلس از رسمیت خارج نشود حاصل نمیشود و تصور میفرمائید که با این نظر جنابعالی غیر ممکن است و بهترین طریق برای پیشرفت مقصود همین ترتیبی است که پیشنهاد شده. باین طور که پیشخدمت مثل تمام واقعی که میخواهند رای بگیرند ظرف آراء هر يك از کمیسیون ها را بیاورد و از نظر آقایان نمایندگان میگذرانند و آقایانهم آراء خودشان را در آن میاندازند و بعد در خارج میبرند و استخراج می کنند و باین ترتیب هم مجلس از مذاکره خارج نمیشود و هم وقت آقایان نمایندگان و وقت مجلس تضییع نمیشود. و راجع بعطف بما سبق هم که اشاره فرمودند هیچيك از آقایان که این طرح را اعضاء کرده اند نظری نسبت بسابق نداشته اند و همچو نظری که فرمودید نداشته اند و تصور میکنم این طرح فقط راجع به انتخابات بعد است و نظردیگری در کار نیست. مقصود این است مطابق این تصمیمی که گرفته و اتخاذ شده قضیه خانم پیدا کند جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

آقا سید یعقوب - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم
رئیس - اجازه نخواستند اید. آقای ضیاء باقیاننده اند
و موافقتند.

آقا سید یعقوب - بنده اجازه خواسته بودم.

رئیس - بفرمائید.

آقا سید یعقوب - تصدیق میفرمائید این شبهه را که
آقای کازرونی بیان کردند از بیانات آقای احتشامزاده
رفع نشد. برای اینکه پیشخدمت چون پیشخدمت مجلس
است بدیهی است که احترامات آقایان نمایندگان را از
دست نخواهد داد. مثلاً يك نمایندگی که بیشتر علاقه مند
به کمیسیون خارجه است و میخواهد انتخاب شود
ممکن است سه ورقه در ظرف رأی کمیسیون خارجه
بیندازد.

بعضی از نمایندگان - اینطور نیست.

آقا سید یعقوب - اجازه بفرمائید. در موقعی که
قانون نوشته میشود باید تمام فروض مسئله مذاکره
شود زیرا قضیه بر فرض صدق مقدم است نه اینکه
بنده سوء ظنی بکسی داشته باشیم. یا اینکه بگویم خدای
نخواستند آقایان نمایندگان این کار را میکنند ولی در صورتی
که همچو قضیه واقع شد قضیه شرطیه است و فرض
صدق مقدم است نه اینکه ما که از آسمان آماده ایم و
مقدسیم این کار را میکنیم نخبیر. فرض میکنم در دوره
هفتم يك کسی آمد و خدای نخواستند این کار را کرده
این احتمال است. در قوانینی که نوشته میشود باید
احتمال را سد کرد. نه اینکه يك فرض محتمل الوقوعی باشد
و بنده این مسئله محتمل را هم فرض میکنم که
هیچوقت واقع نمی شود ولی خوب است همان طور
که برای هیئت رئیسه قرار داده اند که مهره تقنینیه
همراه داشته باشند در این مورد هم همانطور باشد بیخود
که سابقین اینطور مراعات همه چیز را نکرده و این
شکل قرار نداده اند زیرا آنها همه چیز را دیده اند
و جلسات متعدد هم داشته اند و از روی مطالعه آمده

اند و این کار را کرده اند نه اینکه این مواد را از يك
جائی پیدا کرده و در این جا جا داده اند لابد آنها
دیده اند اختلاف پیدا شده آنوقت آمده اند و برای
احتراز از هر گونه اختلافی مهره تقنینیه را قرار داده
اند و مفتش و ناظر پیش بینی کرده اند. پیشخدمت
را نمیشود مأمور این کار قرار داد که اگر فرضاً در
دوره هزارم نه دوره هفتم که (شاید خود ما بازوکیل
باشیم) که تا آنوقت ما قطعاً خاك شده ایم اگر يك
کسی آمد و اینکار را کرد مثلاً پیشخدمت بیاید و مقام
ریاست عرض کند که آقا فلان نماینده بجای يك ورقه
دو ورقه انداخته است يك نفر پیشخدمت چنین کاری
نخواهد کرد و نمیکند اینکه آقای کازرونی گفت این يك شبهه
است که آقایان باید بآن توجه بفرمایند. اینکه برای
انتخاب هیئت رئیسه آمده اند هیئت تقنینیه و مهره
تقنینیه قرار داده اند بن اساس نبوده و ناچار نظریك
مصالحی بوده است. چه ضرر دارد همین نظر هم در
مورد انتخاب کمیسیونها منظور شود. مخصوصاً اینکه در
دوره های دیگر داو طلب کمیسیون ها خیلی زیاد است
و دواعی نمایندگان خیلی زیاد است. خوب! فرض می
کنیم اگر همچو مسئله واقع شد تکلیف چیست! این
مطلب را آقای کازرونی فرمودند بنده تصدیق دارم
و خوبست آقایانهم يك توجهی بفرمایند.

رئیس - آقای ضیاء

آقا سید ابراهیم ضیاء - در این قسمت که بعضی از نمایندگان
محترم اشکال کردند و فرمودند ممکنست در آراء کم و زیادتی پیش
بیاید این اشکالی که شد نسبت به همان طرز انتخاب هیئت رئیسه
هم که بآن اشاره فرمودند وارد است. و برای پیش بینی
در این قسمت هم پیشنهادی شده است و مقصود حاصل
شده برای اینکه ذکر شده است که در پاكت گذاشته
خواهد شد و مسلم است که در پاكت از يك نفر نماینده
توسط پیشخدمت قبول و پذیرفته نخواهد شد. و البته
هیچ نماینده حاضر نیست که مرتکب همچو کاری شود

نائباً در موقع باز کردن پاكات اگر دورای در يك پاك
باشد مستخرجین حتماً قبول نخواهند کرد و این اشکال
رفع خواهد شد اینرا پیشخدمت مخصوص ویدش از يك پاك
از بکنفر نمایندگی بگیرد و مستخرجین البته مراقب
خواهند بود که زیادتر از يك رأی را قبول نکنند.
خوب انظرم است در یکی از انتخابات خود آقای آفاسید
بعقوب جزو مستخرجین آراء بودند و مأمور استخراج
بودند معمول این طور است که آراء را میگیرند و عده
حاضرین مجلس را معین میکنند آنوقت به نسبت عده
حاضرین رأی را شماره میکنند. در انتخاب هیئت
رئیس هم معمول این است که اگر رأی زیاد باشد بر
میدارند و حساب نمیشود. پس اشکالی بنظر نمیرسد.
در عطف بمسابق هم که آقای کازرونی فرمودند باید
عرض شود که از امروز به بعد هر انتخابی که راجع به
کمیسیون ها پیش بیاید بعد از تصویب این پیشنهاد معلوم
است که مطابق همین ترتیبی خواهد بود که از تصویب
مجلس میگردد. پس تصدیق میفرمائید که عطف بمسابق
در کار نخواهد بود. اینکه آقای روحی فرمودند در حال گرفتن
رأی مجلس چه صورتی خواهد داشت در نظامنامه در ماده ۹۳
ذکر شده که در آنحال مجلس تعطیل نخواهد بود و نمایندگان
در مجلس مطابق ماده نظامنامه باید خارج شوند و ذکر
شده که مجلس تعطیل نخواهد شد. اما در این قسمت
پیشخدمت با ظرف میآید خدمت آقایان نمایندگان و رأی
میگیرد. و خود همین ترتیب حاکی است که مجلس
تعطیل نخواهد بود محتاج بذکر دیگری نیست. همین ترتیب
کمیسیون ها انتخاب میشوند و آقای رئیس هم نتیجه
انتخاب کمیسیون ها را اعلام خواهد کرد و مجلس هم مشغول
کار خودش است و اشکالی هم بنظر بنده ندارد
جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

رئیس - پیشنهاد آقای فهیمی و جمعی از آقایان
قرائت میشود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنابر مقدمات فوق امضاء کنندگان اصلاح قسمت
اخیر ماده نود و سه نظامنامه داخلی را بطریق ذیل

پیشنهاد نموده و تصویب آنرا با قید دو فوریت از مجلس
استدعا داریم. در انتخابات مجلس عمومی بقبر از انتخابات
هیئت رئیسه بطریق ذیل عمل میشود: یکی از ظرفها
در اطاق مجاور مجلس در تحت نظارت یکی از منشیان
و دو نفر از نمایندگان که بقرعه معین میشوند گذاشته
خواهد شد رئیس مجلس انتخاب یکی از کمیسیون ها را
اعلام مینماید و پیشخدمت مخصوص مجلس آراء نمایندگان
را اخذ و به هیئت نظار تحویل می کند پس از
آن انتخاب کمیسیون دیگر اعلام و اخذ آراء می
شود همینطور تا وقتی که آراء راجعه به تمام کمیسیونها
جدا جدا اخذ و به هیئت نظار تسلیم شود. هیئت
نظار در خارج مجلس آراء را استخراج نموده و نتیجه
را بوسیله هیئت رئیسه به اطلاع مجلس میرساند.

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - در اینجا در اصل مقصود که عبارت از
انتخاب کمیسیونها داخل مجلس است نتیجه یکی است و
فرقی ندارد. این طرح را چند روز قبل عده از آقایان
نمایندگان امضا کرده بودند لکن بنظر بنده در این جا
مطلب قدری غامض است. اولاً این ذکر «انتخاب
پنج نفر برای استخراج آراء» گمان میکنم زیادی است و
همان سه نفر سابق که دو نفر از نمایندگان بقرعه و بکنفر
از منشی ها برای نظارت همیشه انتخاب میشدند کافی است
نائباً مطلب این است که کمیسیونها باید از مجلس یکی
یکی انتخاب بشوند و بدیهی است که شش کمیسیون
انتخابش بکمرنبه نخواهد بود و در ضمنی که مجلس
مشغول کار است مقام ریاست انتخاب یکی از کمیسیونها
را که صورت گرفته اعلام میکنند و پیشخدمت مخصوص
ظرف مخصوصی را میآورد و دور میگرداند و آراء آقایان
نمایندگان را میگیرد. و جریان مسئله بطوری است که
در این پیشنهاد پیش بینی شده که آن دو نفر نمایند
و بکنفر منشی که مجموعش سه نفر خواهند بود در اطاق
مجاور می نشینند و پیشخدمت آراء مأخوذه را بانها تحویل
میدهد بعد آقای رئیس کمیسیون دیگر را اعلام

می کنند آراء کمیسیون هم که تمام و نحو و بل آن هیئت شد شروع میشود با انتخاب کمیسیون دیگر و همینطور امر جریان دارد تا وقتی که تمام کمیسیونها انتخاب شوند و آن هیئت در خارج استخراجه میکنند و نتیجه بتوسط رئیس به مجلس اعلام میشود. خلاصه اینکه این پیشنهاد تقدیمی باین طوریکه نوشته ام مطلب را روشنتر و واضح تر میکند تا آنکه نوشته اند: پنج نفر معین میشوند و علاوه کمیسیون ها را هم بطور مطلق نوشته اند و مطلب درست معلوم نیست و در آئیه ممکن است اختلاف آراء پیش بیاید ولی این قسمتی که ما پیشنهاد کرده ام و در این پیشنهاد ذکر شده تمام اشکالاتی که آقای روحی و بعضی آقایان دیگر فرمودند رفع می شود و بنظر بنده این بهتر است

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - توضیحاتی که آقای فهیمی برای پیشنهاد خودشان ذکر کردند در حقیقت تکرار مندرجات آن ماده و همان پیشنهاد بود. و دلائلی غیر از آنکه همان پیشنهاد را تأکید میکرد فرمودند همینقدر فرمودند این طور بهتر است. البته بطور کلی يك چیزهایی میشود گفت در صورتیکه هیچوقت در مسائل مربوطه به نظامنامه داخلی هم احتیاج بمواد تفصیلی ندارند. در این عمل مجلس طوری است یعنی بقدری واضح است که تصور نمیرود که اگر ماده در مجلس وضع شود منشاء يك تفسیرات و اختلاف نظری باشد. آنطوریکه فرمودند اشکالی که بنظر میرسد این است که فرمودند عده نظاری که انتخاب میشوند بجای اینکه پنج نفر باشد خوب است همان سه نفر باشند فرمودند اگر پنج نفر باشند خوب نیست در صورتیکه بنده برعکس نظر واستدلال ایشان عرض می کنم در هر کاری اگر عده نظار زیاد باشد بهتر است. بعلاوه فرمودند انتخاب پنج نفر موجب صرف وقت است در صورتیکه اینطور نیست یا قید قرعه فوری پنج نفر از طرف مجلس انتخاب میشوند و اشکالی هم ندارد.

بنده تصور میکنم همان پیشنهاد اولیه بهتر است زیرا با اعضاء اکثریت عظیم تنظیم شده و امضا هائی که در ذیل آن پیشنهاد میرساند که از هر جهت خوب و با مطالعه بوده است. و باین حال آقایان تصدیق میفرمائید ضرورتی ندارد که دیگر در این باب پیشنهاد مجددی بشود و مباحثات بعمل آید.

فهیمی - بنده توضیح دارم.

حاج آقا رضا رفیع - بنده سؤالی داشتم.

رئیس - آقای ضیاء

ضیاء - بنده عرضی ندارم.

رئیس - آقای روحی

روحی - بنده فقط میخواستم همان قسمت سؤال آقای رفیع را عرض کنم که این پیشنهاد آقای فهیمی بچه عنوان آبا بعنوان طرح جدا گانه است؟ یا بعنوان پیشنهاد است؟ اگر پیشنهادات با آن ماده تعارض دارد خوبست بفرمائید چیست؟ تا تکلیفش زودتر معلوم شود

رئیس - این يك طرح علیحده بود بعد بعنوان اصلاح در آن پیشنهادی شد و ما هم بعنوان پیشنهاد اصلاح تلقی میکنیم. چون پیشنهاد دیگری رسیده و ظهر هم گذشته اگر بفرمائید در جلسه آئیه در آن رأی میگیریم.

حاج آقا رضا رفیع - اجازه میفرمائید.

رئیس - بفرمائید

حاج آقا رضا رفیع - بنده گمان میکنم در این مسئله باندازه کافی مذاکرات ندهد آقایان همه امضا کرده اند - حالا اگر بعضی از آقایان نظریات دیگری دارند خواست پیشنهاد کنند و بنظر مقام ریاست میرسد. بعد سایر پیشنهادات قرائت میشود

رئیس - عجلتاً جلسه را ختم میکنیم

از طرف نمایندگان - صحیح است.

مجلس نیم ساعت از ظهر گذشته ختم شد